

Bättre arbetsmiljö i gjuteri minskade personalomsättningen dramatiskt

Arbetsplats: Lättmetallverket i Roslagen ab

Kontaktperson: Ove Åberg, vd, tel 0176 - 178 00

Arbetslivsfondens handläggare: Svante Holgersson, Stockholms län

Skribent: Ylva Vesterlund

Sammanfattning: Lättmetallverket i Roslagen är ett äldre gjuteri. Arbetsmiljön var mycket sliten. Arbetet var tungt, bullrigt och mycket smutsigt. Som en följd av det var personalomsättningen 100 procent på ett år i slutet av 80-talet. Med stöd från arbetslivsfonden genomgick gjuteriet en total renovering av arbetsmiljön, med mycket gott resultat i form av minskad personalomsättning och minskad sjukfrånvaro.

Bakgrund

Lättmetallverket i Roslagen är ett lättmetall-gjuteri. Här utförs gjutningsarbeten i lättmetall, rensning, slipning, blästring och justering av material.

Företaget har funnits i lokalerna sedan 1950, och hade vid projektets början 1990 18 anställda.

Då var de 40 år gamla lokalerna mycket nedslitna och omoderna. Det förekom tunga lyft, buller, damm, smuts med mera.

Arbetsmiljön var så dålig att personalomsättningen var 100 procent på ett år, det vill säga all personal byttes ut under loppet av ett år.

Sjukfrånvaron var mycket hög, bland annat 113 dagar oanmäld frånvaro på ett år. Den personal som inte var sjuk slets hårt och led av trötthet. En arbetsskada inträffade under året 1989-1990.

Mål

Målsättningen var att skapa en helt ny, modern arbetsmiljö. Företaget såg detta som enda lösningen på sjukfrånvaron och personalomsättningen.

Ett annat mål var att bredda personalens kunskaper så att de anställda i framtiden skulle kunna rotera mellan alla olika arbetsuppgifter. Detta för att göra arbetet intressantare och risken för belatsnings- och arbetsskador

mindre. Målet var att helt förhindra arbets-skador.

Genomförande

För att kunna modernisera de gamla lokalerna till modern standard krävdes en total reno-vering.

Investeringen rörde sig om sammanlagt 4,5 miljoner kronor. Av dessa var 2,2 miljoner direkta arbetsmiljöförbättringar.

Arbetslivsfonden beviljade två bidrag på vardera 500 000 och 250 000 kronor till projektet.

Pengarna användes till moderna lyftbord, rullbanor, transportörer för att reducera tunga lyft av sand, flaskor med mera.

Dessutom investerades i minskat buller, bättre ventilation och bättre ergonomi för de anställda.

Företaget byggde också omklädningsrum för kvinnor, så att kvinnlig arbetskraft kan anställas i framtiden. Man inredde också små rastplatser, så kallade trivselhörnor.

En ny anläggning för kärnframställning minskar kvartsandexponering, vibrationer och handpackning av sand.

Man byggde upp nya golv vid höga maskiner.

Resultat

Enligt Roslagshälsan, som är gjuteriets företagshälsovård, har arbetsplatsen genomgått en metamorfos.

Lokalerna är fräscha, tystare och arbetet mindre tungt och smutsigt.

En del av de tekniska investeringarna har dock inte fungerat helt tillfredsställande. Det är bland annat en del av de nya lyftanordningarna som krånglar, trots massiva insatser från konsulter. Företaget räknar med att tvingas leta andra tekniska lösningar på dessa problem. När det gäller personalomsättning och sjukfrånvaro visar Lättmetallverket att en bra arbetsmiljö verkligen lönar sig.

Företaget hade räknat med en minskning från 169 till 92 korttidsfrånvarodagar. Resultatet blev häpnadsväckande 39 korttidsfrånvarodagar året efter genomförandet.!

Långtidsfrånvarodagarna försvann helt, från att ha varit 15 dagar året innan.

Vid slutet av projektet var antalet anställda 13 personer. Under året som gått (1991) hade 11 personer slutat. Året efter projektet slutade ingen, vilket medförde stora besparingar för företaget, som nu slipper lära upp ny personal på löpande band.

Värdering

De flesta tunga arbetsmomenten har försvunnit och trivseln har ökat markant tack vare fräscha, tysta lokaler.

Enligt ergonom Kurt Stenberg på Roslagshälsan kan man inte längre tro att det är fråga om ett gjuteri när man kommer till fabriken, så ren har den blivit.

En positiv bieffekt är att utsläppen från fabriken minskat så att även den yttre miljön tjänat på projektet.

Företagsekonomiska institutionen vid Stockholms universitet och institutionen för arbetsvetenskap vid Tekniska Högskolan i Stockholm skrev i december 1992 en arbetsrapport med syfte att studera arbetslivsfondens insatser i mindre företag. Författarna Göran Brulin och Tommy Nilsson strör rosor över de miljöinsatser Lättmetallverkets ägare Ove Åberg gjort. "Jämfört med hur andra gjuterier ser ut är denna verkstad att betrakta som ett under."

ISSN 1104-6449

Maj 1995